

Pɔl e ləl ek'awŋ Galat eyŋ Ów ek'it eke wəl k'uŋ any

Pɔl nɔn ləl na awŋ Sinyamel ek'anŋ Galasi wus af a. (Yefenyna em a, Galasi wus na anŋ Turki em). In obi li sigm Sinyamel amua em e bəb es, gbækɔ eke n'ŋboŋ wus ab af a, low yegm esel ejeci ow am ɔny yec'a eke li yegm Jesu Krist ec'Amani Mamn a e lis a titŋn. Low yegm esel amua el Jwifel eke ɛŋŋ Jesu eb, ke am at neny es dad eke nawre ub es in it eke in k'ann Jwifel ec'ol a fəŋ ec'elum em: ow it ke wəl úbr'r likr es, l'elum sol ek'el ob ij ec'a, ke l'ósu ses gbegbl e ɔŋŋ a. Agŋ amua am dad yej'eke Pɔl in elm erm es tasi etŋj ow'n itm eke we'n k'iri ow ec'odad a.

Pɔl nɔn ləl awŋ Galat eyŋ, yec'etŋ ke n'ón Krist e nawre ub esel a uw Amani Mamn eci low nenyembri nyam ab any. L'ikŋ anym l'otar low nuŋ af ek'ow it eke wəl k'ɛŋ'n Jesu Krist ec'erm es a e low akr. N'am at neny es li dad eke Nyam in ɛŋŋ'n, kɔ ow'n elm agŋ. Emeyn n'am otar akr eke in e juma a tasi in el ke in óc Amani Mamn a in yegm agŋ a ek'in elm Jwifel a. Ow ɔŋ n'am yegm eke ɔmn a cə eke we'n b'oc in elu Jesu Krist em a, in b'ɔŋ agŋ in el nyim nyim Nyam ec'any af. In e ləl a ec'etŋ es abal el em a, Pɔl am yegm eke nawre ub es ec'es an a e nuŋ in el erur eke ow'n ɔny Jesu Krist ec'a lel ɔmn a eke ow'n oc in elu ow em ab ab. Eke nawre ub es nyam b'ɔŋy erur na lele ɔmn na ab a, in ec'es an a b'ow ey ɔkm in obi em.

Eṣṇ

¹⁻² Em Pɔl, lel em lisijimel a feñ ek'anñ aña ab ab e nin em, m'am awñ Galat e Sinyamel a lél na. M'el erm es, gbekɔ̄ ow elm agñ mum oglog egñ kaka feñ ewm'm erm es. Tasi em a, Jesu Krist in obi lel Es Nyam ek'igbm'n luw em ab ab, ew'm erm es. ³ Ke Nyam ey Es lel Es Kötökɔ̄ Jesu Krist ab édñ ɔny ɔwɔ̄ ke éjan erm es ey. ⁴ Es Kötökɔ̄ Jesu ewr in sosi awoba, yec'etñ ke l'eb l'elu ey es ey e sikpl ab em. Li sog ey wus na e suñ ab em, ese elel eke Nyam ey Es erur ab af. ⁵ Anygbel él Nyam eci sègñ feñ! Amen.

Amani Mamn tasi a

⁶ Nyam esñ ɔny bibm a ek'ëjan Krist sosiem a eci; sica ow am ew'm any iti eke k'upn in ij fafa nene, ke éwal am leør "Amani Mamn" ejeci nyam. ⁷ Nawre em a, Amani Mamn tasi ejeci anm; agñ gbe ann ek'am wuwal ɔny nuñ em, ke am erur ek'itñ Amani Mamn a eke bi dad Krist ec'odad a. ⁸ Na sosiem, ek'egñ kaka feñ am dad ɔny Amani Mamn ejeci ek'elm ow a eke si dad ɔny a ec'odad, ke Nyam ógn ɔwl'l, ek'ow el ey oglog erm es nyam ek'anñ afr ow bɔbɔ̄ yeji. ⁹ M'ikñ anym mi dad etñ emeny m'am dadr em: ek'egñ kaka feñ am dad ɔny Amani Mamn ejeci ec'odad ek'ótarm es yec'a eke s'ɔñ ɔny ab ab, ke Nyam ógn ɔwl'l.

¹⁰ Sica kɔ̄ agñ ec'aw eke k'aw'm a m'am ɔl es, kɔ̄ Nyam ec'ab ee? Kɔ̄ agñ m'am ɔl eke k'erur'm ee? Njan! Blel m'am ɔl ek'agñ k'ɔny em ec'erur ana, mi k'ɔtum m'elm Krist e libɔwi.

Elel eke Pɔl eel erm es

11 Agṇ lisijimel, m'am dad ɔny eke k'uwr any ek'Amani Mamn a eke m'ɔb m'ok ɔny a, elm ɔgn e low eke ɔkn. **12** Ow elm ɔgn ogn m'ebm, etŋ ɔgn kaka fəŋ yεjɪ yεgam im ow e low, kɔ Jesu Krist in obi ɛlu ow e low ɔkm yεgm'm. †

13 Etŋ irir wɛl dad ɔny elel eke mi kokr lεgŋ ab ɛm eke m'anŋ Jwifel e Nyam nuŋ igŋ ebr ab ɛm a e low. Uwr elel eke m'ijr agṇ a fəŋ ek'el Nyamel ec'agṇ a gbre, ke m'ew lɛc ɛm eke mi ki ɔnuŋ el ab any. **14** Lεgŋ ab ɛm a, wɛl b'ɛkn tasi, eke m'afŋ ɛm lawlel a fəŋ ek'el ɛm ec'ɔwɔrŋ ab es, Jwifel e Nyam nuŋ igŋ ebr a ec'ow fəŋ e kok ɛm. M'ɔny lɛc m'akm el fəŋ εy lagŋel e Nyam nuŋ igŋ ebr ab ɛm e sol esig e dogŋŋ owi ɛm.

15 Gbεkɔ, gbuŋ ke wɛl ew'm a etŋ Nyam sɔsum oc'm in eci sɔrŋ iκŋ ab ɛm, etŋ l'ɛsŋ'm eke mi ki kok in e juma. **16** Etŋ eke l'egŋ l'eb eke li k'ɛlu Jim ɔkm li yεgm'm, yec'etŋ ke m'ɔtu m'im m'ɔb in ec'Amani Mamn a e kokoba m'ok agṇ ek'elm Jwifel a, m'iim m'ibram ɔgn kaka eke ki yεgm'm low. **17** Etŋ m'ewlm m'iim Jerusalɛm m'ɛknm agṇ a ek'iκŋ anym el ɛrm ɛsel gbuŋ ke ɛm yεjɪ m'el a; kɔ kpεkn m'ɔkn any m'im Arabi wus af, yogn anake m'anŋ m'ewl m'ow Damas εb ɛm a. **18** Akpo nyahan εc gbuŋ etŋ m'im m'εy Jerusalɛm; yogn anake m'uw Pier † any, ke m'anŋ in ab toŋ sεgŋ lεw yen a. **19** M'ɛknm ɛrm ɛs ejeci kaka, ek'ow elm ɛs Kɔtɔkɔ lisijim Jak cε. **20** Low na eke m'am awŋ ɔny ow e lεl a, el low nawrɛ tasi; m'am eb Nyam danku ek'ow

---

† **1:12** Pɔl e lís e low ec'a, ɛkn Ob Kok 9.3-6. † **1:18** Pier:Arame
ebr ɛm a, Kefas.

elm yadŋ m'ɔnym.

²¹ Ow e jam a, m'im Siri lele Silisi ab eci wus ab af. ²² Gbeko Jude ec'agn a ek'ub Krist nawre a, k'eknm im any af legn kaka. ²³ Low ce eke - l'irir wel dad em e lis a el: «Egn a eke legn sig em a, b'ijr ey gbre a, legn na em am dad Amani Mamn a eke s'ub nawre ke l'erur eke li ki ɳunj a e low.» ²⁴ Etŋ -n'am kɔkłm Nyam em sosiem.

2

*Erm esel ejec'a egŋ Amani Mamn a eke Pɔl am
ɔb a eb*

¹ Sica ek'akpo lew yar ec a, m'ewl meny m'im Jerusalem Barnabas ab; m'oc Tit yεj'ab m'im. ² M'ewl meny m'im anke Nyam elu ow e low ɔkm yεgm'm eke mi ki kok εben. Jerusalem yogŋ, luku eke m'as saw em Nyamel ec'idr esel ab a, m'otar Amani Mamn a eke m'am ɔb m'ok agn ek'elm Jwifel a e low akr m'ok el. Tasi em a, m'erurm ek'em e juma eke m'am kok lel ow eke mi kok legn sig em ab ab a, e low k'él ɔfr ɔfr. ³ Etŋ Tit ek'anŋ em ab, ke el Grek iy, ke wel ubrm likr es a, wel ɔnym'n lεc em eke li k'ubr likr es. ⁴ Gbeko agn lisijimel ayadŋu ek'anŋ ey ec'aranŋ a erur eke wel k'ubr'r likr es. Agn amua ow ann ey em es lɔl em, eke k'otar ey akr úw ey ec'ewi e s'el Jesu Krist em a e low any. -N'am erur eke si k'el ol e madu. ⁵ Etŋ s'εlum el abusu es wanci kaka, yec'etŋ ke s'úcu Amani Mamn a e low nεnyεmbri nyam a s'ɔny es ɔny eci.

⁶ Gbeko, Nyamel ec'idr esel εgbεl a ɔɔm im low owr kaka eke mi ki kok. Etŋ em ec'a, ow elm

el ec'ldr esel egbel eke -l'eel a elm low tasi em
 ec'any af, anke Nyam ec'any af a, agn a fej el
 kpej kpej. ⁷ Ko tasi em a, -l'ekn nana eke Nyam
 abul'm agn ek'elm Jwifel a ec'Amani Mamn e
 kokoba eke mi k'ob, ese elel eke l'abul Pier eke
 k'ob ok Jwifel ab af. ⁸ Etj -l'iri yej'eke Nyam
 ew'm agn ek'elm Jwifel a ec'erm es, ese elel eke
 l'ew Pier Jwifel ec'erm es ab af. ⁹ Jak, Pier lel
 Jan ab, eke wel b'oc ese Nyamel ec'es ewel af a,
 uw any ekn eke Nyam anake bibm em abul'm
 juma na a; -l'eb ey abu, em lele Barnabas ab, -li
 yegm eke -l'erur. Sica si dad s'okarir ey fej eke,
 ey si b'ow s'im si kok juma agn ek'elm Jwifel a
 ec'aran, ke el -n'imn Jwifel em eci. ¹⁰ Low ce
 eke -l'ibrmn ey a el, ke s'okn Jerusalem e Nyamel
 ab em ec'ogboru a e low. Etj em obi mi kok ow
 e low erm nyam em.

Pol ec'abr ek'eynum Pier

¹¹ Gbeko eke Pier ow Antios ek'ann Siri wus
 af a, m'atar in ab agn fej ec'any af, anke n'ony
 low obr. ¹² Tasi em a, gbuj ke agn nyam nyam
 eke Jak erm a ow a, Pier am us abu agn lisijimel
 ek'elm Jwifel ab ab. Gbeko legn ek'agn a eke bi
 dognj likr es ubr owi es a ow a, Pier ocr sos es etj
 egjem eke k'ij ob agn lisijimel ek'elm Jwifel ab ab
 ij, anke n'ony agn a eke bi dognj likr es ubr owi
 es a e muru. ¹³ Jwifel ab em ec'agn lisijimelbeb
 yeji am kok enyembri yony yony owi na ese Pier
 af, etj Barnabas in obi yeji igb ey el ec'enyembri
 yony yony owi na em. ¹⁴ Etj eke m'ekn eke el
 ec'es an a k'elm nyim nyim ke k'otarm es Amani
 Mamn e low nenyembri nyam ab ab a, agn a fej

ec'any af mi dad Pier m'εσε: «Ij ek'el Jwif a, ir εb
anya εσε agn ek'elm Jwifel ab af εtη kokm yec'a
eke Jwifel ec'ol a dad a. Bla sosiem εtη am erur
eke k'ɔny agn ek'elm Jwifel a lec εm ir εb εσε
Jwifel af ee?»

*Jwifel lele agn ek'elm Jwifel ab e sel εtη Krist
e nawrε ub εm*

¹⁵ Ey s'el Jwifel ey e mew εm, kɔ s'elm bieku ejeci ec'agn ek'uwm Nyam ec'ol ab any a.

¹⁶ Gbεkɔ s'uwm any ek'εgn ec'elet eke Nyam b'oc'r εσε εgn nyim nyim af a, ann εgn a ec'ɔmn eke b'ɔny Jesu Krist εm a, kɔ ow elm Mois ec'ol a eke li b'εlum a sosiem. Na sosiem anake ey yej'eke s'el Jwifel a, s'ub Jesu Krist nawrε, yec'εtη ke l'uw ey any εσε agn nyim nyim af, ey ec'ɔmn eke s'ɔny Krist εm a eci, ke ow k'εlm eke si kok ol a ec'ow a fej iy neny a eci. Tasi εm a, εgn kaka k'ow elm nyim nyim Nyam ec'any af eke li kok ol a ec'ow fej ek'am dad a iy neny yeji. [†] ¹⁷ Ey, s'am ol eke Nyam k'oc ey εσε agn nyim nyim af Krist sosiem. Sica, eke wel b'εkn ey εσε sikpl εsel af a, ke ayaf wel ki dadr ab ee? Ke Krist sikpl e juma n'am kok ee? Njan, ow elm εben! ¹⁸ Tasi εm a, eke m'εwl məny m'im ol a eke m'ign m'εlu es ab εm, ke εm sosi m'am ɔbr low a. ¹⁹ Em, ol sosiem anake m'erurm eke mi k'ir εb ol ec'ij a. [†] Etη ów amua fej εcr εben, yec'εtη ke m'ír εb Nyam

---

[†] **2:16** Selu 143.2; Rom 3.20-22. [†] **2:19** Legn sig εm a, eke n'am ol eke li k'el nyim nyim εs Nyam ec'any af a, Pol ir εb Mois ec'ol ab εm. Eke sica l'ub Krist nawrε a, l'εkn eke Mois ec'ol a óom εgn elm nyim nyim. Na sosiem anake l'erurm eke li k'ir εb ol eci ij a. Ol ec'a: l'uw ij.

eci. Em m'uw olikŋ af Krist ab, ²⁰ etŋ m'anŋ owr, gbekečow elm em m'anm owr ij, kɔ Krist anake annŋ owr em em a. Jam aŋa, em ec'owr annŋ a, mi bi kok ow e low Nyam Jim e nawre e m'ub ab em, in eke l'erur'm ton ke l'oc in e sel a l'irmn em sosiem a. ²¹ Mi k'otum m'ocm Nyam e bibm na m'owlm. Tasi em a, ek'ow el ol em egn b'ecr el nyim nyim es Nyam ec'any af, ke Krist e luw a, ɔfr ɔfr ana!

3

Ol em kɔ ɔmn em wəl b'el nyim nyim ee?

¹ ɔny Galat eyn, kɔ nuŋ em am uŋ ɔny! ɔny bwo ec'egŋ kokr ɔny agn ee? Ke, ɔny ec'any af kpata wəl otar Jesu Krist ec'olikŋ af e luw a e low akr. ² M'am erur eke ki kpabr low ibrm na es: kɔ ɔny ec'Abŋ Lala a ek'εŋjan a, ol ec'ow a feŋ eke kokr iy neny a sosiem oglog Amani Mamn a ek'irir ke ɔny ɔmn ow em a sosiem ee? ³ Bla sosiem etŋ k'otum ɔnymn nuŋ em ee? ɔny, obr nuŋ Abŋ Lala em, sica ɔny obi e lec em am erurir eke k'uwarir ab ee? ⁴ Ów amua feŋ ek'εŋ ɔny a, ɔfr ɔfr cə ow k'el ee? Ow itm ek'ow k'el ɔfr ɔfr. ⁵ Nyam b'ɔŋ ɔny in ec'Abŋ a, etŋ li bi kok sakrowa ɔny ec'araŋn. Kɔ ol ec'ow a feŋ eke bi kokr iy neny a sosiem li bi kok ów amua n'ɔŋ ɔny oglog Amani Mamn a ek'irir ke ɔny ɔmn ow em a sosiem ec'ee? ⁶ Kin yec'eke Nyam Lel dad Abraham e lis: *n'ɔny ɔmn Nyam em, ow ɔŋ Nyam oc'r eset egn nyim nyim af,*[†] *in ec'ɔmn a sosiem.* ⁷ Sica ow it eke k'uwr any ek'agn a feŋ eke b'ir

---

[†] **3:6** Nuŋ ɔb 15.6.

εb ɔmn εm a, el Abraham ec'alam tasi. ⁸ Nyam Lel εwar eke Nyam b'ow oc agn ek'elm Jwifel a, εse agn nyim nyim af in ec'any af, el ec'ɔmn a sosiem. Na sosiem anake Nyam Lel ikn anym ɔb Amani Mamn na ok Abraham eke: *Nyam b'ow ecr η εm, εdη wus na nimum ec'agn a ɔwrɔ.*[†] ⁹ Eke Abraham ub nawre a, wel εdη'n ɔwrɔ; εben neny nyam, wel b'εdη agn a fej ek'ub nawre a ɔwrɔ, εse elel eke wel εdηn Abraham ab af.

¹⁰ Sica agn eke bi tutr eke, eke b'εlum ol ke Nyam óc'η εse nenyembri nyam es af a, musue el el eci. Tasi εm a, Nyam Lel dad nine: *Gbre él egη yec'eke segη feη k'ow εluam ów a feη eke wel nɔn anη ol e lεl ab εm a eci.*[†] ¹¹ Etη ow ayl yej'eke, egη kaka k'ɔtum elm nyim nyim Nyam ec'any af ol ec'elum a sosiem, anke Nyam Lel dad nine: *egη yeci ek'el nyim nyim Nyam ec'any af a, b'ow anη owr in ec'ɔmn a eke l'oc l'εlu ow εm a sosiem.*[†] ¹² Gbεkɔ ol ɔnym low kaka ɔmn ab. Ow eke Nyam Lel nana dad a el: *egη yec'eke bi kok ol ec'ów a feη ek'anη'n εm a, b'ow anη owr in εm.*[†]

¹³ Gbεkɔ Krist sɔg εy an ligbel εm ol e musue a e lís. In anake εy e musue a eke k'εηn εy a, εy'r af a. Tasi εm a, Nyam Lel εm wel dad: *Gbre él egη feη ek'uw ke wel pag es liky af a eci.*[†] ¹⁴ Na sosiem anake ɔwrɔ a eke Nyam εwar eke k'εdη Abraham a, b'ow εbm agn ek'elm Jwifel a yεji Krist sosiem, ke εy fej si b'εηn ɔmn εm Abi Lala a eke Nyam εwar a.

[†] **3:8** Nuŋ Ob 12.3.   [†] **3:10** Ol ɔkn 27.26.   [†] **3:11** Abakuk 2.4; ɔkn Rom 1.17 lele ow eci akr otar ab ab.   [†] **3:12** Ob Ap 18.5; Rom 10.5.   [†] **3:13** Ol ɔkn 21.23.

Ol lele low εwar ab

¹⁵ Agṇ lisijimel, s'ocr εy ec'εb ir εm e low nyam s'obar any: ek'egn nyam kok aja e lεl εw es εsε elel ek'ow it ab af, egn kaka k'ɔtum ɔnym aja e lεl na tεtŋm es oglog nɔnm low εjeci εlum εm.

¹⁶ Εbεn eke Nyam εwar Abraham lele iy a eke k'ann in εm εy ɔkm ab ab e low ana. Wεl dadm εsmε: *lele alaw a eke k'ann in εm ok ɔkm a, εsε agn nɔnɔ owi af.* Njan, egn nyam cε e low. Tasi εm a, ow eke wεl b'awl a el: *lele iy a eke b'ow any η εm εy ɔkm ab ab.*[†] Εtŋ egn a, in l'el Krist.

¹⁷ Kin low a e m'erur eke mi ki dad a: Nyam kok aja e lεl nyam εw es, εtŋ εwar eke b'ow ucu ow e low ɔny es. Ol a eke akpo duw akpo likŋ lele lεw ab εc, gbuŋ ke εy ɔkm a, k'ɔtum ɔnym abusu tεtŋm low a eke Nyam εwar ow e low εw es ab es. ¹⁸ Sica, ek'ob ap a eke Nyam ɔŋ εsε aja af a, el ol sosiεm, ke ow elm εwar a sosiεm ij. Ke, tasi εm a, εwar a sosiεm Nyam εlu in ec'erm mamm ɔkm Abraham e lís.

Bla lowi tasi ol bi kok ee?

¹⁹ Εtŋ ek'ow el εbεn, ke bla sosiεm Nyam ɔŋ agn ol ee? Ol el ob eke Nyam ign af, yec'εtŋ ke n'ɔŋ agn uw el ec'ow ek'akplm in ec'any af ab any, εtŋ ow it eke li k'ann ton ke εgn a eke k'ann Abraham εm εy ɔkm a ów; aŋke in sosiεm wεl εwar low a εw es. Ol a, afr εrm εsεl εlu ow e low

---

[†] **3:16** *iy lel alaw ab:ekε wel b'awl* Nuŋ ɔb 12.7 a, yogn wel b'awl *alaw*; gbeŋ low a eke Pɔl am εlu ɔkm aja a el Ebre εm ec'odad ebl a ek'ann a "egb ewl". Gbeŋ in ec'iri tasi a el *likr mij e liy* oglog *likr mij ec'ey*. Pɔl am dad eke low a eke Nyam εwar Abraham a, ow ec'egn ek'ow ɔkŋ any tasi a el Krist. Bèbmn Nuŋ ɔb 3.15.

ɔkm, etŋ̊ egn̊ nyam anŋ̊ ow ec'araŋn̊ a. † 20 Gbækɔ
ow ibram ek'egn̊ nyam k'anŋ̊ ow ec'araŋn̊ ij, eke
ow el egn̊ nyam cε eke low a ot es a, etŋ̊ Nyam
cε anake low a ot es a. †

21 Sica low na e nyandré el bogŋ̊ ec'ee? Ol lele
Nyam e low a eke εwar εw es ab ab okrm af ee?
Ow elm εben! Blel ol nyam ɔtu eke k'ɔŋ̊ egn̊ sel,
etŋ̊ blel agŋ̊ εŋ̊ ol ikn̊ na ana, ke blel nimamn
ana, blel ol a óŋ̊ el -l'el nenyembri nyam εsel
Nyam ec'any af. 22 Gbækɔ, Nyam Lel dad eke wus
nimum in anŋ̊ sikpl ec'abusu a ec'ew. Na sosiem
anake ow it eke Nyam e low a ek'εwar εw es a,
k'el tasi agŋ̊ a feŋ̊ ek'ub nawre a eci, el ec'ɔmn̊
eke -n'ɔnyŋ̊ Jesu Krist em a sosiem.

23 Gbuŋ̊ ke ɔmn̊ e legŋ̊ a ów a, ol ɔnym εy ab
εse sobel em εsel af, etŋ̊ s'am eku legŋ̊ a ek'ɔmn̊
k'elu sos ɔkm a. 24 Ow ɔŋ̊, ol el εy e nyimn es toŋ̊
Krist ow; yec'etŋ̊ ke Nyam óc εy εse agŋ̊ nyim
nyim af in ec'any af εy ec'ɔmn̊ a sosiem. 25 Sica
eke ɔmn̊ e legŋ̊ ow a, si k'ɔtum s'anm nyimn es
na ec'abu em ij.

26 ɔny feŋ̊, eel Nyam ec'ey ɔmn̊ a ek'ɔny okr
ɔny af Jesu Krist ab a sosiem. 27 Tasi em a, ɔny feŋ̊
okar af Krist ab mij nuŋ̊ a eke wel ok ɔny ab em,
etŋ̊ εwal anŋ̊ εse Krist in obi af. 28 Sica ereb anm
agŋ̊ ek'el Jwifel lel agŋ̊ ek'elm ab ec'araŋn̊, madu
lel ewi ab ec'araŋn̊, ɔyɔw lel egn̊ ab ec'araŋn̊;
ɔny feŋ̊, eel nyam coco Jesu Krist ab ec'af okr ab
em. 29 Etŋ̊ ek'eel Krist eci, ke ɔny eel Abraham

---

† 3:19 Sinayi lafəny af a, Jwifel ec'ów ek'εc ab em a wel bi dad
εse: Nyam elu in ec'ol a ɔkm yεgm Mois in ec'erm εsel ab em.
Mois anake el egn̊ ek'ann̊ erm εsel a lele dedeku ab ab ec'araŋn̊
a. † 3:20 Ol ɔkn̊ 6.4.

ec'ey etŋ̊ eel aja ij esel esε elel eke Nyam εwar εw es ab af.

4

N elm adu ij, kɔ iy

¹ Kin εm e tutr e m'ɔny a: ek'iy a ek'el aja ij es a ann gɔŋni a, li b'ew εsε adu af. Ke tasi εm a, ob a feŋ̊ in eci cε. ² Gbεkɔ, ow it ke n'ám εlum agŋ̊ a ek'am εkn in e lís e low, ke am ɔsu in ec'ob a feŋ̊ a, ton ke lεgŋ̊ a ek'εs εw a ów. ³ Ey yεji εbεn neny nyam. Eke s'ann εsε etuey af a, s'el wus aŋ̊a e sabusu e lec a e madu. ^{† 4} Gbεkɔ, eke lεgŋ̊ a e Nyam b'εbm εw es a ow a, l'εrm Jim ow. Wel ew'r yɔw εm etŋ̊ l'ir εb ol εm, ⁵ yec'etŋ̊ ke li s'og agŋ̊ a feŋ̊ ek'ann ol ec'abusu ab εm a, ke s'ótu s'el Nyam ec'ey.

⁶ Gbεkɔ, ke wel úw any eke eel in ec'ey a, Nyam ɔŋ̊ Jim ec'Abŋ̊ a ow εy εy ec'εrm ab εm; etŋ̊ Abŋ̊ na anake b'ɔŋ̊ εy si dad «Aba!» ow e nyandre el, «εm εs!» ⁷ Ow sosiεm a, η elm adu ij, kɔ iy; etŋ̊ ek'el iy a sosiεm, Nyam b'ow ɔŋ̊ aja eke li bεbm l'ew in ec'ey ab es a.

Eke Galat eyŋ̊ εwm εrm -li b'ow -l'εwl meny -l'el ol e madu

⁸ Lεgŋ̊ sig εm a, uwmn Nyam any etŋ̊ eel sabusu ek'elm sinyam tasi yεj'a e madu. ⁹ Sica

---

^{† 4:3} wus aŋ̊a e sabusu e lec a e madu:agŋ̊ bεb ec'a, ow el wus e sabusu enjuŋ̊ eke b'ijr εgŋ̊ gbre eke li k'itŋ̊nm εrm εm a. Agŋ̊ likpr ec'a, Pɔl odad ebl na εm, am yεgm sol εy eke Nyam any uwm εsεl bεb εgŋ̊ eb, ke wel ɔtu eke k'oc bεbmn likr es ubr ec'ol, ses gbεgbł ec'ol lele ów eke wel dεdŋ̊n Jwifεl εm e sol ab ab. Bεbmn Galat 4.9; Kolɔs 2.8,20.

yεfεnyna εm ek'uwr Nyam any, oglog yεfεnyna εm eke Nyam uw ɔny any a, ayaf ow it eke k'εwal elumn wus aŋa e sabusu e lεc ek'elm low kaka ab ee? Ayaf εmεny ɔtur eke k'εwal eel el e madu ee? ¹⁰ B'ucur sεgη bεb, awl bεb, akpo e sεgη bεb lel akpo bεb ab e low ɔny n. ¹¹ M'am ɔny ermij ɔny eci: eke juma e mi kok ɔny ec'aranj a k'elm ɔfr ɔfr sosiεm.

¹² Agn lisijimεl m'am ɳɔŋn ɔny, kòkr εsε εm af, aŋke εm yεji mi kok εsε ɔny af. Kokmn'm low ɳuŋ kaka. ¹³ ɔny, am ɔkan low εm eke m'og es m'ɔb ɔny Amani Mamn e kokoba a, ow el εm ec'ɔl εm. ¹⁴ Etŋ εm e sos megl a eke εm ec'ɔl ab εm itm eke wel ki ler a, ɔnym ɔny nεnŋn walmn elumn'm es. Kɔ ɔny kɔtɔkɔ, ebr'm εsε Nyam ec'erm es nyam af, oglog εsε Jesu Krist af. ¹⁵ Lεgŋ a, anŋn sos εm iŋn εm. Etŋ sica bla lowi εŋŋ ɔny ee? M'ɔtu eke mi dad m'εsε: legŋ a, blel ɔny abusu eke ki sɔsmn ɔny ec'anyamn ab es ɔŋn'm, blel kokr. ¹⁶ Kɔ sica ɔny ec'ifnu m'εwl m'el low nεnyεmbri nyam e m'am dad ɔny a sosiεm ee?

¹⁷ Agn amua [†] ek'am kok εsε ɔny e lís e low cε wε'n am εw any af a, el e sow tutr a akplm ɔny eci. El e low eke -n'am ɔl a cε el: ke -n'ɔny -li kpab ɔny es εm e lís, yec'etŋ ke ɔtur leer el. ¹⁸ Tasi, ow akpl ek'εgŋ k'ɔny ɔny e lís ec'erur, gbeɛkɔ ke ow el low nimamn eci, ow it ek'ow k'el sεgŋ fεŋ, kɔ ke ow k'elm legŋ eke mi b'ann ɔny ec'aranj a cε. ¹⁹ εm ec'ey, εmεny m'am ij ɔny e

---

[†] **4:17** *Agn amuael Jwifεl ek'ub Jesu nawrε, ke am εc Galasi e Sinyamel ab εm, eke sica Pɔl anm yogŋ ij a, nεny es at εm dad agn Mois ec'ol ec'elum e low (ɛkn Galat 2.4-12).*

gbre, gbre ek'otarir es εσε γω ek'am ew iy ec'ab af, ετη mi b'ow m'ann εm εben toŋ ow áyl'm sos εm ek'ony feŋ Krist ir ɔny εm. ²⁰ M'erur eke blel m'ann ɔny saw wanci na af, ke m'ótu mi dad ɔny odad akunda εjec'εm. Tasi εm a, mi k'uwm elel eke mi ki kokr ɔny e lís ab any.

Agar lele Sara ab

²¹ Dàdr'm, ɔny ek'am erurir ek'ol k'εw ɔny es a: irimn yec'a ek'ol a am dad ab ee? ²² Nyam Lel dad eke Abraham in ew ey yony, Agar ek'el adyɔw ab ab ow'n ew nyam εtŋ Sara ek'el γω lewi ab ab γεji ow'n ew nyam. [†] ²³ Adyɔw iŋj a, wεl ew'r igny nyam lele γω nyam ab ec'erur εm, kɔ γω lewi a ec'iy a, wεl ew'r Nyam e low a eke εwar ab εm. [†] ²⁴ Odad na ɔny akr otar εjeci. Τyω yony a ann εσε sinm yony af. Krεkρε e sinm a, el Sinayi lafεny af ec'a, εtŋ li b'ew ey eke b'el madu: ke Agar ana, ²⁵ εtŋ Agar anake el Sinayi lafεny a ek'ann Arabi wus af a. εtŋ in cε anake yεfεnyna εm a, n'ann εσε Jerusalεm [†] ec'εb a ek'in ec'ey ab ab el madu a. ²⁶ Kɔ Jerusalεm ek'ann afr a el lewi, εtŋ in anake l'el εy lis a. ²⁷ Tasi εm a, Nyam Lel dad nine:

Sos εm iŋn'ŋ itr γω!

Σlu sos εm iŋn e lebl,

ŋ ek'uwm iy ew e dudu any a;

anke γω a eke wεl igny εlu es a,

[†] **4:22** Abraham ew Ismael Agar ab εtŋ l'ew Isak Sara ab. Nuŋ Θb 16.15; 21.2. [†] **4:23** Nuŋ Θb 17.16. [†] **4:25** Anja wεl am oc Jerusalεm bεbm̄n Jwifal e Nyam nuŋ igny ebr a, eke b'ucu ol e low ony es toŋ ke -l'εwr εσε madu af a. Εkn 4.3 lele ow ec'akr otar ab ab.

b'ow ew ey akm yow a ek'ony ign a. †

²⁸ Sica agn lisijimel ony ec'a, eses Isak af, eel ey eke wel ew eses elel eke Nyam ewar ab af.

²⁹ Gbeko eses legn sig em ec'a eke Abraham ec'iy a eke wel ew ign lele yow ab ec'erur em a, ijr iy a eke wel ew Nyam ec'Abn ec'erur em a gbre a, yefenyna em yeji, ebem ce ow annj. ³⁰ Ko Nyam Lel em a, ayaf wel dadr ee? Wel dad nine: *ògny adyw a lel in ec'iy ab ab, anyke adyw iyn a k'ctum ijm aja yow lewi a ec'iy ab ab.* † ³¹ Na sosiem a, agn lisijimel, ey s'elm adyw a ec'ey, ko ey yow lewi a ec'ey.

5

Krist sog ey

¹ Krist sog ey, yec'etj ke s'el ewi tasi. Na sosiem inymn es kikri lewi el na em, ke onyn sos osu, ke k'ewlmn elmn madu ij.

² Em Pol, m'am dad ony: eke yebi wel ubr ony likr es, ke Krist elm low kaka ony ec'ij. ³ Emeny m'am usr lebl af mi dad egn fej eke b'egn likr es ubr owi eb a, ow it eke li k'elum ol a nimum. ⁴ Ony ek'am ool eke k'eel neny nyam esel Nyam ec'any af ol ec'elum em a, ony obi em anake kpabr es Krist e lis a; etj ony irmnin Nyam e bibm a ek'enjan a. ⁵ Sica ey ec'a, s'oc ey e nawre ub a s'elu Nyam em. In li b'ow n'ogn ey s'el neny nyam esel in ec'any af; low na anake s'am eku Abn Lala ec'abusu a eke b'ecr ey ec'omn ab em kok juma a. ⁶ M'am dad tasi em m'esee, eke s'okr af Jesu Krist ab a, ke wel ubr ey likr es oglog ke

---

† **4:27** Esayi 54.1.   † **4:30** Nun Ob 21.10.

wel k'úbrm ey likr es, ow elm low kaka. Kó low tasi a cę el: úb nawrę, ke yégm ɳ ec'omn a erur owi ɛm.

⁷ ḡny ḡbr nuŋ sənyn sənyn! Bwo ec'egn ɛdnjŋ ḡny eke k'éluanm low nənyembri nyam ee?
⁸ Low yec'a eke wel dad ḡny ke ok ḡny es sos ɛm a, anm Nyam ek'ɛsnj ḡny a ogŋ owm. ⁹ Ow ann ɛsə: «Lijru təeli cę eke b'anj ma ɛm, ke b'ɔŋ ma a nimur inŋ ab af.» ¹⁰ Gbəkɔ, Es Kɔtɔkɔ obn'm ḡmn ḡny e lís: k'ow ḡnymn tutr ejeci eke k'ow otarm es ɛm ec'ab ab. Etŋ ejn a ek'am mumu ḡny a, ke ow el in ec'elel eke n'anŋn a, Nyam b'ow ḡb'r low gbre ij eci.

¹¹ Agŋ lisijimel, kɔ ɛm, likr eke wel k'ubr ḡny es e kokoba ɛməny m'am ḡb ḡny ee? Ek'ow el nawrę, bla sosiem etŋ ɛməny wel am ijr'm gbre ee? Tasi ɛm a, eke m'am ḡb likr es ubr owi e kokoba ke Krist ec'olikŋ a elm ejn kaka e wus elu owi ij. ¹² M'am erur ek'agŋ amua ek'am mumu ḡny likr es ubr sosiem a, blel -li kok ow afŋ na es; -li kok -l'el egn agbru.

Yèbr Abŋ Lala nyimn ḡny ec'eb ir a

¹³ Agŋ lisijimel, Nyam ɛsnj ḡny in e lewi ij ab ɛm, gbəkɔ lewi ij ikŋ na itm eke k'ɔŋ ḡny abusu kokr ḡny e sos af ec'ów eke b'aw ḡny a. Ow tasi eke ki kokr a el, ke erur ɛm, kókr ów ḡjanin ḡny ɔfr. ¹⁴ Ol na nimur annj ol nyam na ɛm: *Ow it eke k'erur ejn kaka fəŋ ɛsə ɳ obi af.*† ¹⁵ Sica eke bi kokr ɛsə akp ɛm ndey af, ám gugŋnin ke ám ḡnyñ ijarir ḡny ɔfr, ke èwr erm, b'ow ɳuŋanin ḡny ɔfr.

---

† 5:14 Ob Ap 19.18.

16 Na sosiem mi dad m'εse: yèbr Abñ Lala nyimn ɔny ec'εb ir a, yec'etŋ ke ki kókmn ɔny e sos af ec'ów eke b'aw ɔny a. **17** Sos af ec'ów amua eke b'aw ɔny a, égn̄m Abñ Lala e low ebm etŋ Abñ Lala yeji égn̄m sos af ec'ów amua eke b'aw ɔny a e low ebm. El yony mum ec'aranjn a atarir, etŋ ow e liy eke b'anŋ εm εy ɔkm a el, ke k'ɔtumn kokmn yec'a ek'am erurir a. **18** Gbæk̄o eke Abñ Lala bi nyimn ɔny, ke ɔny anmn ol ec'es εw εm ij.

19 Ów a eke εy e sos af ec'ów aw b'ɔsu, ke wεl b'εkn a el: agn e lɔsŋn e b'agbr εgn̄ kaka feŋ ab, εb eke -li b'ir sikpl εm, ów ɔbr ɔbr eke -li bi kok el ec'erur εm; **20** sinyam yadŋ e nuŋ ign̄, agn kok owi; agn ec'ifn owi, ów εsu, nyamnεyr ɔnyanin; εrm bebl, agn feŋ ec'es εw owi, εm bubr owi lel el ɔfr εm ec'ijarm owi ab. **21** -N'am erur eke el lawlsl ec'ob ek'ɔny a el yeji -n'ɔny, -l'el mar εgn̄u, ob iju, etŋ εmεny -li bi kok ów ejeci nɔnɔ ek'otarir es amua eke wεl dad ab ab. M'am εwar ɔny etŋ m'ikŋ anym mi dad yeji: agn a eke bi kok ów amua a, k'ow εŋnm usu Nyam e gbreŋgb̄i usu a.

22 Sica kin εy yec'eke Abñ Lala b'ɔsu εy εm: erur, sos εm iŋn, εrm es εy, low eku, εrm mamm, low kok ɔŋ εgn̄, cεcε el, **23** εrm frɔrɔ, sos es ɔny. Mi k'ɔnym ɔmn eke ol k'ifn ów amua. **24** Agn a ek'el Jesu Krist ec'a, oc el e sos af ec'ów aw a eke b'irmn el a εw olikŋ af. **25** Sica, ek'ow el Abñ Lala εm s'am ir εb a, ke si yéb Abñ ikŋ na nyimn εy. **26** Si k'éel és εfuu, ów εsu k'ánŋ εy ec'aranjn, nyamnεyr ɔnyanin yeji k'ánŋ εy ec'aranjn.

6*Òkmnin sel es*

¹ Agŋ lisijimel, eke b'ekan ɔny εm ec'εgnj nyam ek'am kok low ek'akplm a, ɔny eke Nyam ec'Abŋ a am nyimn ɔny a, ɛlumn in abu l'ēwl l'eb ejagb mamn a; gbečo ke ow él erm frɔrɔ εm. Etŋ m'am dad eke ɔny εm ec'εgnj feŋ k'ēw sos erm, ke kí yεbmn meju owrn ɔny. ² Òkmnin sel es ɔny e serekp leg leg ec'uyu εm: ow εm anake b'ow elumn Krist ec'ol a. ³ Ek'εgnj nyam bi tutr εsε in el any εs etŋ l'elm ob kaka a, ke in sosi n'am εjur. ⁴ Ow akpl ek'εgnj εgnj k'ɔny in ec'es an a igbl ogŋ εkn; ek'ow akpl'l sos εm, ke ow él in sɔny eci, kɔ ke li k'ōcm l'ɔbarm lawləl ec'ab ab, ⁵ anke εgnj εgnj b'ow uyu in obi ec'εrekp.

⁶ εgnj yec'eke b'εjn Nyam ec'odad a e low yεgm a, it eke ki cec in ec'ob e n'ɔny a, εgnj a eke bi yεgm'n low ab ab.

⁷ K'èjurir ɔny sosi: ow itm eke wəl ki kokr Nyam miyer. εgnj, ow a cε eke li b'ewl a, li b'ub. ⁸ Eke εgnj ewl ów εnju eke b'aw'r a in ec'ɔgm a, li b'ow l'ub luw; kɔ eke l'ewl yec'a ek'Abŋ Lala b'erur a, li b'ow l'ub sel ek'ɔnym uwr. ⁹ Sos k'ám εy low nimamn e kok εm, anke e s'amnm sos, ow e wanci b'ow a, si b'ow s'ub. ¹⁰ Na sosiεm, eke s'ɔny abusu a, si kók εgnj feŋ low nimamn, ab brobro ɔmn εm ec'agnj lisijimel a.

Ewar es abal el lel εsŋn ab

¹¹ Sica εm obi ec'abu εm anake m'am nɔn lel a, εsε elel eke lel mɔni a e sagb a am yεgm ab af. ¹² Agŋ a ek'am erur ek'ɔny ɔny lec εm ubar likr es a, el agŋ ek'am erur eke k'ij any agŋ εm.

Etŋ -n'am kok εbεn, yec'etŋ ke wəl k'íjrm el gbre Krist ec'olikŋ a sosiem. ¹³ Agŋ amua ek'egŋ likr es ubr owi eb a, el obi a -l'εluamn ol a; -l'erur eke k'ubar likr es, yec'etŋ ke -n'ɔny abusu -l'ɔpr ów, eke lęc εm εgŋn məny εwr ikŋ na e low ebr. ¹⁴ Em ec'a, ey ɛs Kɔtɔkɔ Jesu Krist ec'olikŋ af e luw a ec'ów cε m'erur eke mi k'ɔpr, aŋke Krist ec'olikŋ af e luw a, εm ec'a, ow εw εsε wus ec'ob a feŋ eke wε'n uw af, etŋ εm yεji m'εw εsε εgŋ eke uw wus ec'ob a feŋ ec'any af af. ¹⁵ Na sosiem, eke wəl ubr'ŋ likr es oglog wəl ubrm'ŋ es yεji, low kaka anm εm, ko yeci tasi ek'el low a el: ke él εgŋ owr. ¹⁶ Sica agŋ a feŋ eke b'εlum εm e low yεgm a el ec'εb ir εm a, m'am dad eke: Nyam ec'erm es ey a lel εrm mamm ab ab k'áñŋ el af, el, lel agŋ a feŋ ek'el Nyam ec'Israel ab ab.

¹⁷ Yεfεnyna εm a, εmεny εgŋ kaka feŋ k'ow k'ijr'm gbre ij, aŋke εm e sos af e meny εwr amua, el Jesu e gbre e m'ij a e meny εwr. ¹⁸ Agŋ lisijimel, ke ey ɛs Kɔtɔkɔ Jesu Krist ec'ɔwrc a, áñŋ ɔny feŋ ab. Amen.

**Amani Owr
Adioukrou: Amani Owr New Testament**

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Adioukrou

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
b20fd1e5-39e1-5678-9af9-b99e1ebfb994